POLITISK KRONIK

UDLANDET

Januar 1957

1. – Repræsentanter for de kommunistiske partier i USSR, Tjekoslovakiet, Rumænien, Bulgarien og Ungarn indleder møde i Budapest. – 4. udsendes et kommunique, der går ind for den sovjetiske politik i Ungarn.

Den ægyptiske regering erklærer den britisk-ægyptiske traktat af 19. oktober 1954 for ugyldig.

Den syriske ministerpræsident Sabri Assali danner nyt kabinet med deltagelse af den hidtidige udenrigsminister Salah Bittar, der beholder sin post. Regeringen vil forhandle med Ægypten om dannelse af et statsforbund.

2. – Jemens regering klager til FN over, at England siden 25. dec. 1956 har foretaget angreb på jemenitisk territorium. – 7. erklærer det britiske koloniministerium, at britiske styrker kun har standset jemenitiske angreb på protektoratet Aden. Samme dag beskylder Den arabiske Ligas politiske udvalg England for aggression overfor Jemen og tilsikrer Jemen ligaens hjælp. – 12. meddeler den jemenitiske ambassadør i Cairo, at Jemen betragter venskabs- og hjælpeaftalerne af 1934 og 1951 med England som ugyldige. – 21. foreslår England nedsat en britisk-jemenitisk kommission til fastlæggelse af grænsen mellem Jemen og protektoratet Aden.

3. – England, Frankrig og USA afviser i noter til sovjetregeringen det russiske forslag af 17. nov. 1956 om afholdelse af en nedrustningskonference.

5. – Præsident Eisenhower forelægger i kongressen et resolutionsforslag, den såkaldte Eisenhowerdoktrin, der skal give præsidenten militære og økonomiske fuldmagter til anvendelse i Mellemøsten. – 30. vedtager Repræsentanternes Hus doktrinen med den foreslåede ordlyd.

Cairo radio meddeler, at Nasser kun vil tillade britiske og franske skibes sejlads gennem Suezkanalen, hvis Israel rømmer Gaza. – 13. anerkender Israels parlament regeringens beslutning om at gøre rømning afhængig af, at der ydes garantier for Israels frie benyttelse af Akaba-bugten. – 25. afviser Nasser tanken om en midlertidig besættelse af ægyptisk område af FN-styrker og om internationalisering af Gazastriben og Akaba-bugten.

7. – Tunis-Libyen afslutter en broderskabs- og naboskabstraktat, der lover solidarisk samarbejde mellem landene og kræver det algierske spørgsmål løst på grundlag af det algierske folks selvbestemmelsesret.

Den kinesiske ministerpræsident Chou En-lai aflægger statsbesøg i Moskva. – 10. forhandler han i Moskva med Bulganin, Khrushchev, og Janos Kadar. 11. aflægger han besøg i Warszawa. – 16. udtaler Chou En-lai og den polske ministerpræsident Josef Cyrankiewicz i en fælleserklæring, at de marxistisk-leninistiske grundprincipper må anvendes under hensyn til de konkrete vilkår, der hersker i hvert enkelt land. Næste dag hylder Chou En-lai i Budapest i en kinesisk-ungarsk regeringserklæring undertvingelsen af den ungarske opstand og tilsiger Kadar fuld støtte. – 18. fordømmer sovjetisk-kinesisk fælleserklæring fra Moskva Eisenhowerdoktrinen og lover Mellemøsten hjælp fra USSR og Kina. Erklæringen går ind for ophævelse af alle regionale pagter, der skal erstattes med kollektive sikkerhedssystemer.

9. – Det polske Forenede Arbejderpartis tidligere generalsekretær Edward Ochab udnævnes til landbrugsminister. Et fælles valgmanifest, der udsendes af Det forenede Arbejderparti og Det forenede Bondeparti lover bønderne ret til selv at bestemme, om de vil indtræde i kollektiver, og der stilles en nedsættelse af pligtafleveringerne i udsigt. – 14. betoner arbejderpartiets generalsekretær Gomulka, at befolkningen ved valget skal afgøre, om regeringen ved sin afvigelse fra Stalinismen er på den rette vej, men at Polens skæbne dog er uadskillelig forbundet med polsk-sovjetisk venskab, og at sovjetisk troppestationering i Polen er uundgåelig, så længe Polens vestgrænse er truet. – 20. Ved valgene til det polske parlament får Den nationale Front 98,4 % af de afgivne stemmer. I parlamentet får arbejderpartiet 237, Det forenede Bondeparti 119, Det demokratiske Parti 39 og partiløse 63 mandater.

Anthony Eden træder tilbage som premierminister og nedlægger to dage senere sit underhusmandat. 10. udnævner dronning Elizabeth den hidtidige finansminister Harold Macmillan til premierminister. – 13. udnævnes det nye kabinet, hvori Lord Salisbury er lordpræsident, Richard A. Butler indenrigsminister, Selwyn Lloyd udenrigsminister og Duncan Sandys forsvarsminister.

10. – Den britiske regering afslutter med Malayas førsteminister Abdul Rahman en forsvarstraktat, der skal træde i kraft, når Malaya bliver uafhængig. Efter traktaten skal England yde økonomisk og anden hjælp til opbygning af et malayisk forsvar og til gengæld have ret til at stationere britiske tropper i Malaya.

FN's generalforsamling nedsætter en kommission til undersøgelse af det ungarske spørgsmål. Den ungarske regering protesterer samme dag og betegner nedsættelsen af kommissionen som indblanding i Ungarns indre anliggender.

14. – I FN's generalforsamlings politiske udvalg fremsætter USA et nyt nedrustningsforslag, der vil oprette et kontrolsystem og derefter nedsætte kernevåbenlagrene. I samme møde foreslår USSR oprettelsen af en 800 km bred nedrustet zone i Mellemeuropa og indkaldelse af en nedrustningskonference.

16. – Den britiske regering erklærer sig rede til forhandling om den britisk-jordanske pagts fremtid.

18. – Kong Saud af Saudiarabien mødes i Cairo med Nasser, den syriske ministerpræsident Sabri el-Assali og kong Hussein af Jordan. I et kommunique udtales at de fire lande afviser Eisenhowerdoktrinen og tilsiger Jemen og de algierske oprørere deres støtte. 19. offentliggøres overenskomst om økonomisk hjælp fra Syrien, Ægypten og Saudiarabien til Jordan, der tilsikres 12,5 millioner pund sterling årligt.

19. – En konference i Ankara mellem Bagdadpagtens medlemslande undtagen England indledes. De repræsenterede lande hylder Eisenhowerdoktrinen.

Den tyrkiske ministerpræsident Adnan Menderes går ind for en deling af Cypern mellem Grækenland og Tyrkiet.

23. – Det sovjetiske telegrambureau Tass advarer lande, der vil modtage amerikanske tropper, udrustet med atomvåben, om, at landene selv må være ansvarlige for følgerne heraf.

24. – Det frie tyske Parti vælger Baden-Württembergs tidligere ministerpræsident Reinhold Maier til formand.

26. – Eisenhower meddeler, at der bør tages skridt til at sikre Polen kredit til indkøb af landbrugsvarer og maskiner i USA.

Regeringen i Kashmirs indisk-besatte dele proklamerer ikrafttræden af forfatningen af 17. nov. 1956 og dermed Kashmirs indlemmelse i Indien.

27. – Det tyske Parti og Det frie Folkeparti sammensluttes under navnet Det tyske Parti.

28. – Premierminister Macmillan aflyser sin planlagte rejse til USSR.

29. – I forbindelse med et statsbesøg i Nepal erklærer Chou En-lai, at han er parat til et møde med den amerikanske udenrigsminister.

30. – Kong Saud indleder statsbesøg i USA.

Den indiske stats- og udenrigsminister Nehru overtager også forsvarsministerposten.

Februar 1957

1. – Den kinesiske ministerpræsident Chou En-lai aflægger besøg på Ceylon, hvor han og den singalesiske ministerpræsident Solomon Bandaranaike i en fælleserklæring foreslår indkaldelse af en ny asiatisk-afrikansk konference og vender sig mod Eisenhowerdoktrinen.

2. – Den britiske forsvarsminister Duncan Sandys afslutter et besøg i USA, hvor han har forhandlet med den amerikanske forsvarsminister Charles E. Wilson.

Kong Hussein af Jordan advarer premierminister Suleiman Nabulsi mod faren for kommunistisk infiltration i den arabiske verden.

FNs generalforsamling opfordrer Israel til at trække sine tropper tilbage bag våbenstilstandslinien af 1949. Israel og Ægypten opfordres begge til at overholde våbenstilstanden. – 3. appellerer præsident Eisenhower til den israelske ministerpræsident David Ben Gurion om at bøje sig for FNs beslutning og romme ægyptisk område fuldstændig. – 8. afviser Ben Gurion i brev til Eisenhower den betingelsesløse rømning af Gaza og Sharm el-Sheihk. – 22. forelægger seks arabisk-asiatiske stater for FNs generalforsamling et resolutionsudkast, der kræver sanktioner overfor Israel. – 26. foreslår Canada i generalforsamlingen, at FNs tropper i Ægypten skal besætte de ægyptiske områder, som Israel endnu holder okkuperet.

3. – Den franske nationalforsamling vedtager at give de franske oversøiske områder udvidet selvstyre.

Den østrigske regering beordrer ophævelse af Verdensfredsrådets kontor i Wien.

Ved valgene til den rumænske nationalforsamling afgives 98,9 % af stemmerne på Den folkedemokratiske Fronts enhedsliste.

4. – Den irske regering træder tilbage og udskriver valg.

Iraqs tronfølger prins Abdul Illah indleder besøg i USA.

6. – Det meddeles, at den tyske generalløjtnant Hans Speidel fra 1. april skal være øverstbefalende for NATOs landstyrker i Mellemeuropa.

Italiens Socialistiske Parti indleder sin kongres. Generalsekretær Nenni tilbagekalder aktionsenheden med kommunisterne og går ind for sammenslutning med Saragat-socialdemokraterne. Nennis politik bekræftes ved den vedtagne slutresolution, men ved valgene til centralkomiteen 11. kommer hans gruppe i mindretal. – 13. genvælges Nenni dog til generalsekretær.

7. – Den engelske regering meddeler, at England p.gr. af forpligtelserne overfor Det britiske Statssamfund ikke kan indtræde i et europæisk fællesmarked, men ønsker et frihandelsområde oprettet i forbindelse med markedet.

8. – Kong Saud af Saudiarabien afslutter sit besøg i USA. Et kommuniqué meddeler bl.a., at han med tilfredshed har modtaget en redegørelse for præsident Eisenhowers politik i Mellemøsten. USAs lejemål af Dharan-basen forlænges med 5 år og den amerikanske økonomiske og militære hjælp til Saudiarabien fortsætter. – 10. aflægger kong Saud besøg i Madrid. – 17. drøfter han i Marokko med sultan Muhamed V den amerikanske politik i Mellemøsten. – 21. forhandler kong Saud med den tunesiske ministerpræsident Habib Bourguiba. – 22. aflægger kong Saud besøg i Libyen, hvor han forhandler med kong Idris om Eisenhowerdoktrinen. De kræver begge uafhængighed og frihed for Algier. – 25. mødes kong Saud, kong Hussein af Jordan og præsident Shukri al-Kuwatly af Syrien samt præsident Nasser i Cairo, hvor kong Saud afgiver beretning om sine forhandlinger med Eisenhower. Konferencedeltagerne erklærer at ville opretholde den »aktive neutralismes« kurs.

9. – Den marokkanske sultan Muhamed V aflægger statsbesøg i Madrid. Næste dag ankommer kong Saud af Saudiarabien og den 12. den libyske ministerpræsident Mustafa ben Halim.

Et budskab fra Bulganin til Adenauer erklærer, at Bulganin er utilfreds med udviklingen af forbindelserne mellem de to lande. Især er forøget handel og en handelstraktat ønskelig. 28. erklærer Vesttyskland sig villig til udvidelse af handelen.

11. – USSR protesterer i noter til vestmagterne mod Eisenhowerdoktrinen og foreslår, at de fire stormagter enes om at give afkald på magtanvendelse i Mellemøsten, vedtager ikke-indblanding i områdets indre anliggender, undlader at inddrage de mellemøstlige lande i militærblokke, rømmer baser og trækker tropper hjem, standser våbenleverancer til Mellemøsten og yder økonomisk hjælp uden politiske betingelser. – 17. tilsiger den kinesiske regering USSR fuld støtte til den i noterne skitserede politik.

13. – Den britiske forsvarsminister Duncan Sandys går ind for en omorganisering af de britiske stridskræfter, der skal baseres på fjernstyrede våben med kerneladninger. Fremtidig vil England kun bære en rimelig del af forsvarsbyrderne på Europas fastland. – 14. anmoder den britiske regering NATO om anerkendelse af britiske planer om formindskelse af de på kontinentet stationerede britiske styrker. – 20. meddeler den engelske regering, at der skal foretages en nedskæring af de britiske væbnede styrker med omkring 105.000 mand.

Det sovjetiske kommunistparti indleder centralkomitemøde, hvor udenrigsminister Sjepilov udnævnes til komiteens sekretær. – 15. træder Sjepilov tilbage som udenrigsminister og efterfølges af den hidtidige første viceudenrigsminister Gromyko.

14. – Britisk-jordanske forhandlinger om ophævelse af pagten mellem de to lande afsluttes. Pagten skal ophøre 1. april 1957.

15. – Den ætiopiske kejser Haile Selassie beskylder Ægypten for at provokere til separatistiske krav i Ætiopiens muhamedanske befolkningsgrupper. Han appellerer til USA om at give Ætiopien mere militær hjælp og går ind for Eisenhowerdoktrinen.

16. – Den pakistanske ministerpræsident Hussein Suhrawardy erklærer, at SEATOs medlemmer vil komme Pakistan til hjælp, hvis det angribes af Indien.

18. – Det albanske kommunistpartisekretær Enver Hoxja beskylder i en tale Jugoslavien for at anstifte sammensværgelser mod Albanien.

20. – Regeringscheferne for Den europæiske Kul- og Stålunions 6 medlemslande udsender et kommunique om forhandlingerne vedrørende fællesmarked og et om atomsamarbejde. Det sidste stridsspørgsmål vedrørende fællesmarkedet er løst ved, at traktaten skal binde oversøiske områder til markedet og fastslå pligten til at yde fælles bidrag til udviklingen af disse områder.

21. – Den indonesiske præsident Soekarno erklærer, at det fra vesten indførte parlamentariske system ikke har kunnet skaffe stabilitet i Indonesien og foreslår derfor en »kooperativ regering«, hvori alle partier, også kommunisterne skal have sæde.

22. – Den ungarske avis Nepszabadsag meddeler, at der siden oktober 1956 er blevet opløst 2455 af 3354 landbrugskollektiver og at 700 er reorganiserede på nyt grundlag.

23. – Den japanske ministerpræsident Tanzan Ishibashi efterfølges af udenrigsminister Nobosuke Kishi, der stadig beklæder sin gamle post.

25. – Franco afskediger regeringen. Samme dag tiltræder et nyt kabinet, hvori falangen er mindre kraftigt repræsenteret end i det afskedigede.

26. – Valg i Thailand giver ministerpræsident Pibul Songrams parti 81 af 158 mandater.

28. – Den nye polske regering under Josef Cyrankiewicz lover indførelse af medbestemmelsesret gennem arbejderråd og stiller nedskæringer på forsvars- og forvaltningsbudgettet i udsigt. Ved afstemningen om regeringsdannelsen afgives een stemme imod; 8 undlader at stemme.

Grækenlands liberaldemokratiske Parti, der ledes af Venizelos og Det liberale Parti under Papandreou sammensluttes under navnet Det liberale Parti.

U Nu, der 5. juni 1956 trådte tilbage fra posten som Burmas ministerpræsident, overtager påny stillingen.

Marts 1957

1. – Israels udenrigsminister Golda Meir meddeler FNs generalforsamling, at Israel vil trække sine styrker tilbage bag våbenstilstandslinien. 2. lover præsident Eisenhower, at Israels forventninger vil opfyldes og opfordrer igen til tilbagetrækning. – 3. udskyder den israelske regering foreløbig rømningen, fordi garantierne anses for at være for usikre. 4. beordrer premierminister Ben Gurion rømning af alle besatte områder. 6. rømmer israelske tropper Gaza-striben, der besættes af FN-styrker, og 7. overtager FN-styrkerne også den civile administration. 7. frigiver den ægyptiske regering sejladsen gennem Suezkanalen for skibe indtil 500 tons. – 8. rømmer israelske tropper Sharm el-Sheihk, der besættes af FN. – 11. meddeler den ægyptiske regering, at den overtager civiladministrationen i Gaza. – 19. oplyser den ægyptiske regering, at den vil kræve kanalgebyrerne betalt til ægyptiske embedsmænd, men forpligter sig til at anvende en vis procentdel til vedligeholdelse og udbygning af kanalen. Dette forslag overgives den 26. i udbygget form til USA og andre magter. – 26. anbefaler udenrigsminister Dulles stationering af FN-styrker på begge sider af den ægyptisk-israelske våbenstilstandslinie og appellerer til Ægypten om at tillade israelsk skibsfart gennem Suezkanalen. – 28. hævder det sovjetiske telegrambureau Tass, at Frankrig og Israel planlægger et nyt angreb på Ægypten, hvilket kan medføre en »udstrakt militær konflikt«.

2. – I Indonesien udbryder en hærrevolte, der hurtigt vinder sejr på Celebes og de østlige Molukker. Revolutionsrådet kræver større regionalt selvstyre og den fhv. ministerpræsident Mohammed Hattas tilbagevenden til regeringen, samt at præsident Soekarno opgiver sine planer om en »kooperativ regering«. – 13. træder regeringen tilbage, og næste dag erklæres Indonesien i krigstilstand.

5. – Det amerikanske senat godkender en ændret form af Eisenhowerdoktrinen. To dage senere vedtager Repræsentanternes Hus ændringen og 9. underskriver Eisenhower.

England vil tredoble atomenergiprogrammet inden 1965.

Ved parlamentsvalgene i Eire går de Valeras parti Fianna Fail frem og Costellos Fine Gael tilbage. – 20. udpeger det nyvalgte parlament de Valera til premierminister.

Den kinesiske ministerpræsident Chou En-lai erklærer, at Kina er rede til at ordne uoverensstemmelserne med USA gennem fredelige forhandlinger, men er fast besluttet på at befri Formosa.

6. – Den britiske koloni Guldkysten og Britisk Togoland bliver en uafhængig stat Ghana, der er medlem af det britiske statssamfund.

9. – Den østtyske højesteret idømmer filosofiprofessoren Wolfgang Harich 10 års tugthus for at have dannet en sammensværgelse, der ville styrte den østtyske regering og opgive socialismen.

En regeringskonference i Bruxelles om det europæiske fællesmarked og om Euratomplanen afslutter arbejdet med traktatteksten. – 16. protesterer det sovjetiske udenrigsministerium mod den forestående underskrivelse af overenskomsterne om europæisk fællesmarked og Euratom og foreslår i stedet et fælleseuropæisk samarbejde med sovjetisk deltagelse. – 25. underskrives overenskomsten i Rom. Samme dag indleder den britiske premierminister Macmillan forhandlinger med den canadiske premierminister Louis St. Laurent og drøfter bl.a. muligheden for udvidelse af fællesmarkedet og frihandelsområdet til Canada.

11. – Noter fra USA, England og Frankrig til USSR afviser det russiske mellemostforslag af 11.2.1957.

12. – En sovjetisk-østtysk traktat om stationering af sovjettropper i Østtyskland afsluttes i Berlin.

14. – De indiske parlamentsvalg afsluttes. Kongrespartiet har stadig absolut flertal.

17. – Den filippinske præsident Ramon Magsaysay omkommer ved en flyveulykke. To dage senere udnævnes vicepræsident Carlos P. Garcia til præsident.

18. – I FNs nedrustningskommissions underudvalg i London forelægger den sovjetiske repræsentant Valerian A. Sorin et nedrustningsforslag, der regner med to etaper, hvoraf først den anden forudsætter oprettelsen af en kontrolleret zone i Europa.

Den polske ministerpræsident Josef Cyrankiewicz indleder et besøg i Burma, hvorunder han og den burmesiske ministerpræsident U Nu i en fælleserklæring bl.a. kræver Den kinesiske folkerepublik optaget i FN. – 24. påbegynder Cyrenkiewicz en rejse i Indien, hvor de samme synspunkter udtales i en fælleserklæring af ham og ministerpræsident Nehru. På samme rejse besøger Cyrankiewicz Kambodia, hvorfra der også udsendes et fælleskommunique, der imidlertid ikke omtaler kravet om Kinas optagelse i FN.

20. – Ved en omdannelse af den svenske regering, bliver forsvarsminister Torsten Nilsson socialminister, og den hidtidige trafikminister Sven Andersson overtager forsvarsministeriet.

Den sovjetiske ministerpræsident Bulganin meddeler forbundskansler Adenauer, at sovjetregeringen er villig til forhandlinger om handelsforholdene mellem USSR og Vesttyskland.

21. – Ministerpræsident Bulganin udtaler i et brev til den norske statsminister Einar Gerhardsen, at Norge af NATOs strateger er bestemt til opmarschområde mod USSR, og at Norge i tilfælde af en konflikt vil være udsat for sovjetiske atomangreb. – 29. sender Bulganin den danske statsminister H.C. Hansen et brev i overensstemmelse med henvendelsen til Gerhardsen (se under Danmark).

Den britiske premierminister Macmillan indleder på Bermuda en konference med præsident Eisenhower. Fra konferencen udsendes et kommunique, der bl.a. meddeler, at USA vil stille visse fjernvåben til rådighed for England. – 31. protesterer det sovjetiske udenrigsministerium mod Bermudamodets beslutninger og fremhæver, at England i tilfælde af konflikt må regne med øjeblikkelig gengældelse med atomvåben.

24. – Den libanesiske præsident Camille Chamoun indleder besøg i Saudiarabien, hvorunder han og kong Saud erklærer, at begge lande støtter Ægyptens krav i spørgsmålet om Suezkanalen og Akababugten.

25. – Polen vil nedsætte de væbnede styrker med 44.500 mand.

Den tunesiske ministerpræsident Habib Bourgiba indleder et statsbesøg i Marokko, hvorunder en venskabspagt mellem de to lande underskrives.

27. – Ved afslutningen af en fransk kommunistisk delegations besøg i Jugoslavien erklærer de to partiers repræsentanter, at de kommunistiske partier nødvendigvis må samarbejde, men samtidig må gå ud fra de forskellige erfaringer og de nationale særegenheder. Skønt de to partier har forskellig opfattelse af den ungarske opstand, mener begge, at regeringen Kadar må støttes.

En kinesisk-tjekoslovakisk venskabstraktat undertegnes, hvori landene forpligter sig til gensidig rådslagning i internationale anliggender.

28. – En ungarsk regerings- og partidelegation under ledelse af Janos Kadar afslutter et besøg i USSR. I en række fælleserklæringer fordømmes den nationale kommunisme, og det meddeles, at USSR fortsat skal have tropper stationeret i Ungarn.

Den engelske regering meddeler, at den vil ophæve den cypriotiske ærkebiskop Makarios' tvangsforvisning til Seychellerne, men fortsat forbyde ham at tage ophold på Cypern. Videre har den engelske regering givet lederne af den cypriotiske frihedsbevægelse EOKA frit lejde til at forlade Cypern. Næste dag tager lordpræsident Lord Salisbury sin afsked som protest mod løsladelsen. Han efterfølges af Commonwealth-ministeren Lord Home.

30. – Den thailandske ministerpræsident Pibul Songgram danner pâny regering.

31. – Den tunesiske ministerpræsident Habib Bourgiba forhandler i Madrid med generalissimus Franco.

DANMARK

Januar 1957

3. – Det påtænkte besøg i Danmark af en delegation fra den øverste Sovjet er på dansk initiativ udsat indtil videre.

6. – På det radikale venstres tillidsmandskursus i Nyborg foreslår Bertel Dahlgaard et års økonomisk borgfred, hvor lønninger, avancer og udbytter bringes i ro.

7. – På socialdemokratiets kongres erklærer stats- og udenrigsminister H. C. Hansen, at der i øjeblikket næppe er mulighed for en nedsættelse af forsvarsudgifterne, ligesom det heller ikke er muligt at lempe den stramme økonomiske politik.

8. – I lagtinget bebuder lagmand Djurhuus nedsættelse af et udvalg, der sammen med regeringen i København skal overveje en revision af den dansk-britiske aftale af juli 1954 om fiskerigrænsen ved Færøerne.

Finansminister Kampmann erklærer på socialdemokratiets kongres, at stat og kommuner i stigende grad bør finansiere deres investeringer gennem skatter. Han mener også, det bør undersøges, hvorledes en større del af opsparingen kan komme investeringer i industrien til gode, og udkaster den tanke, at der oprettes særlige investeringsselskaber med statsgaranteret mindsteudbytte. Det bør også undersøges, om statsstøtte til erhvervsvirksomheder gennem udlån til lav rente stadig er motiveret.

9. – Forsvarsminister Poul Hansen erklærer, at der i øjeblikket intet holdepunkt er for, at Danmark i en nærmere fremtid kan reducere sit forsvar eller nedsætte tjenestetiden.

10. – Socialdemokratiets kongres slutter med vedtagelsen af en politisk udtalelse, der anbefaler en positiv produktionspolitik, fremme af investeringerne i erhvervslivet, fortsat bekæmpelse af bolignøden gennem et stort og stabilt byggeri, bekæmpelse af urimelige priser og avancer og gennemførelse af socialdemokratiets skattereform.

11. – Dansk Arbejdsgiverforenings hovedbestyrelse og De samvirkende Fagforbunds repræsentantskab godkender de nye forhandlingsregler, som betyder en styrkelse af hovedorganisationernes indflydelse på overenskomstforhandlingerne.

12. – Folketingsmand Starcke oplyser, at forhandlinger mellem retsforbundet, »De Uafhængige« og Dansk Samling om teknisk samarbejde ved det forestående folketingsvalg er endt uden resultat.

15. – Folketinget foretager 1. behandling af det radikale forslag om indførelse af værdifaste statsspareobligationer. Forslaget modtages med skepsis af de øvrige partier.

16. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag om fordobling af retsafgifterne (merindtægt ca. 12 mill. kr. årlig), og socialminister Strøm fremsætter forslag om gratis hjemmesygepleje til nydende sygekassemedlemmer og om en række ændringer i lov om off. forsorg. Ved den vigtigste af disse ændringer fastsættes kommunehjælpsgrænsen til 85 % af folkepensionens grundbeløb, hvilket anslås at ville medføre en merudgift på ca. 7 mill. kr. årlig. En anden ændring går ud på, at pristalsreguleringsbestemmelsen bringes i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i folkeforsikringsloven.

Endvidere fremsætter justitsminister Hans Hækkerup forslag om ændringer i færdselsloven (udvidet adgang til at fastsætte lokale hastighedsgrænser og nyordning af de motorsagkyndiges lønforhold), og undervisningsminister Bomholt foreslår ophævelse af lov af 1889 om teaterdrift i København, hvorved Det kgl. Teaters privilegier begrænses til eneretten til 4 dramatiske værker, der har hørt til teatrets repertoire før 1889.

Fhv. borgmester Peder Hedebol, der i »Frederiksborg Amts Avis« (v.) har rettet stærke angreb på det socialdemokratiske styre, offentliggør et brev fra statsminister H. C. Hansen,

hvori denne opfordrer ham til at udtræde af socialdemokratiet, »som De skylder Deres samfundsmæssige position«. Hedebol erklærer, at han ikke finder anledning til at følge opfordringen.

17. – FNs undersøgelseskommission vedrørende Ungarn vælger folketingsmand Alsing Andersen til formand.

Landbrugsminister Smørum fremsætter forslag til lov om navngivning af fast ejendom og forslag om bekæmpelse af farlige plantesygdomme og skadedyr. Ved det sidste forslag ophæves oldenborreloven af 1899, og der sker en udvidelse af ministerens bemyndigelse.

Fiskeriminister Chr. Christiansen fremsætter forslag om fortsat støtte til nybygning af færøske fiskerfartøjer m.v., således at der i de kommende 3 finansår stilles ialt 2½ mill. kr. til rådighed til en rente af 6 (hidtil 5) %.

Ragnhild Andersen (k.) fremsætter forslag om et særligt brændselstillæg, svarende til 7 hl koks, til alders- og invaliderentenydere m.fl., og Oluf Pedersen (rf.) fremsætter forslag om frivillig overgang til grundskyld, således at dækning af aflosningen skaffes gennem en formueafgift. Endvidere fremsætter Bertel Dahlgaard (r.v.) forslag til lov om konjunkturforskning.

Ved 1. behandling af venstres og de konservatives forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger mod organisationstvang drejer debatten sig – ligesom ved forslagets behandling i det foregående folketingsår – især om erhvervsorganisationernes tilskud til de politiske partier.

18. – N. Chr. Christensen (v.) fremsætter for v. og k.f. forslag til folketingsbeslutning om ændringer i refusionsreglerne vedr. kommunernes folkepensionsudgifter, således at kommunernes byrder ikke øges med mere end den direkte anpart, der er pålagt kommunerne ved folkepensionsloven.

20. – I en udtalelse fra det konservative folkepartis folketingsgruppe, hovedbestyrelse, kandidater og redaktører hedder det bl.a., at fordelingspolitikken har udtømt sine muligheder og må afløses af en produktionspolitik. For at bekæmpe inflationen er partiet villigt til at bidrage til tilvejebringelse af en økonomisk borgfred mellem de pris- og lønskabende faktorer.

Det kommunistiske partis ekstraordinære kongres vedtager med alle stemmer mod to en politisk udtalelse, der forsvarer Sovjetunionens intervention i Ungarn.

22. – Redaktør Martin Nielsen, »Land og Folk«, idømmes 14 dages hæfte for bagvaskelse af folketingsmand Poul Møller (se 7. nov. 1956).

23. – Det meddeles, at UNISCAN's 20. møde i Oslo særlig var viet udveksling af synspunkter ang. planerne om et europæisk frihandelsområde.

Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen erklærer i en tale i Københavns Handelsstands Klub, at han ikke vil afvise tanken om en økonomisk borgfred, som er fremsat fra radikal og konservativ side, forudsat at ikke blot lønmodtagere, men også den øvrige befolkning skal resignere. Om den udenrigspolitiske situation udtaler han, at vi vil gøre en fejl, hvis vi helt slår døren i for den østlige verden.

Ved folketingets 1. behandling af forslaget om forhøjelse af retsafgifterne går Henry Christensen (v.) imod fordoblingen af tinglysningsafgifterne, der beregnes procentvis, og også Helge Larsen (r. v.) hævder, at der må sondres mellem procentafgifter og faste afgifter.

Forslag til lov om navngivning af fast ejendom anbefales ved 1. behandling af ordføreren for socialdemokratiet, medens ordførerne for v., k.f. og r.v. udtaler tvivl om en sådan lovgivnings nødvendighed.

25. – Socialminister Strøm fremsætter forslag om en særlig ydelse i anledning af vinteren til alders- og invaliderentenydere m.fl. (samlet udgift 13,5 mill. kr.) og forslag om ydelse af ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløse. Til hel eller delvis dækning af vanskeligt stillede arbejdsløshedskassers udgifter til den ekstraordinære brændselshjælp foreslås indtil 7 mill. kr. stillet til rådighed af statskassen.

Retsforbundets forslag om frivillig overgang til fuld grundskyld afvises ved 1. behandling

af de øvrige partiers ordførere, men får principiel tilslutning fra Aage Fogh (r.v.).

Fhv. statsminister Erik Eriksen udtaler på venstres kredsformandsmøde, at der ikke er nogen vej uden om dansk deltagelse i det udvidede europæiske samarbejde, og at Danmark snarest må afgøre, om det vil søge tilslutning til de 6 landes toldunion eller til det påtænkte frihandelsområde.

28. Fhv. statsminister Erik Eriksen udtaler på det fynske venstres delegeretmøde, at han med glæde hilser, at de radikale nu vil være med til at standse priser og lønningers utrættelige jagt på hinanden. Blandt de midler, der må tages i brug, nævner han afvikling af tilskudspolitikken og bedre vilkår for såvel aktieselskabernes som for den personlige opsparing.

Dansk Arbejdsgiverforenings formand, civilingeniør Ejnar Thorsen, udtaler, at arbejdsgiverne vil være meget betænkelige ved økonomisk borgfred, hvis man derved forstår, at lovgivningsmagten skal gennemføre et almindeligt løn- og avancestop. Han mener imidlertid, der er mulighed for, at arbejdsmarkedets parter selv kan føre en lønpolitik, som ikke kommer i konflikt med de samfundsøkonomiske hensyn, nemlig hvis man gør produktionens vækst til udgangspunkt ved lønfastsættelsen.

29. – Udenrigsministeriet har meddelt den russiske ambassade, at militærattaché, oberstløjtnant Anatolij Rogovs fortsatte tilstedeværelse i Danmark er uønsket, idet han på upassende vis har udfrittet danske militærpersoner.

Lagtinget har gennemført en række toldforhøjelser, hvis provenu, 600.000 kr., skal anvendes til støtteforanstaltninger til fiskerflådens fornyelse.

Handelsministeriet meddeler, at såvel benzinnævnet som brændselsolienævnet for få dage siden har indstillet, at rationeringerne fortsætter efter de hidtidige retningslinier, og at ministeriet derfor har ment at måtte fastholde rationeringerne. Ministeriet oplyser, at lagrene med det nuværende forbrug ved udgangen af januar kvartal vil være væsentligt mindre end før rationeringens begyndelse og for visse produkters vedkommende kun dække forbruget for en ganske kort periode.

Forsvarsminister Poul Hansen fremsætter forslag om ændringer i den militære retspleje. Ved forslaget sker der en lovfæstelse af de værnepligtiges friheder, medens der hvad selve den militære retspleje angår ikke foreslås afgørende ændringer i den gældende ordning, hvorefter påtalemyndigheden er hos de militære rettergangschefer.

Ved 2. behandling af forslaget om ophævelse af lov om teaterdrift i København forkastes et ændringsforslag om fuldstændig ophævelse af Det kgl. Teaters eneret med 108 stemmer mod 6 (rf. og A. C. Normann (r.v.)).

31. – 2. behandling af forslaget om ændringer i postloven giver anledning til en livlig debat. Udvalget foreslår, at den hidtidige vægtgrænse for breve bevares, og at forhøjelsen af avisportoen begrænses stærkt. Til gengæld for disse lempelser i forhold til det oprindelige forslag er udvalget med undtagelse af Poul Sørensen (k.f.) enedes om at foreslå lokalportoen afskaffet. Herved opnås en lignende merindtægt, 10–11 mill. kr., som efter ministerens forslag. Ved afstemningen forkastes Poul Sørensens forslag om at bevare lokalportoen med 109 stemmer mod 23 (en del konservative, kommunisterne og et par radikale, deriblandt Rager), medens 5 (rf.) undlader at stemme.

Det meddeles, at landbrugsminister Jens Smørum ikke vil lade sig genopstille ved det forestående folketingsvalg.

I folketinget besvarer Grønlandsminister Kjærbøl en forespørgsel fra Oluf Pedersen (rf.) om udsættelse af bygningen af det nye Grønlandsskib (se 14. dec. 1956), indtil spørgsmålet har været drøftet på ny og bevillingen har fået folketingets tilslutning. Ministeren henviser til en udtalelse af styrelsesrådet for den kgl. grønlandske handel, hvori man hævder den opfattelse, at bygningen af det nye ishavsskib bør fuldføres, og får heri støtte af Halfdan Hendriksen (k.f.). Debatten slutter med, at tinget enstemmigt vedtager et af v. og k.f. stillet forslag om at nedsætte et udvalg til at modtage oplysninger om det nye Grønlandsskib.

Detailpristallet for januar stiger til 427 (1914 = 100), hvilket giver både arbejdere og tjenestemænd en dyrtidstillægsportion.

Februar 1957

1. – Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslaget om ophævelse af lov om teaterdrift i København.

Det radikale forslag om oprettelse af et konjunkturforskningsinstitut får ved 1. behandling en ret kølig modtagelse af de øvrige partier, der dog ikke vil afvise en nærmere drøftelse i udvalg.

Det meddeles, at »De uafhængige« vil søge at samle de fornødne 10.000 underskrifter til anmeldelse af partiet, således at det kan deltage i det forestående folketingsvalg. Partiet har uden resultat forhandlet med v. og k.f. og senere med rf. om fællesopstillinger.

2. – Fhv. minister Axel Kristensen erklærer på Venstres Ungdoms landskursus, at venstre vil stå frit m.h.t., hvem det vil samarbejde med, hvis det efter valget får mulighed for at danne regering.

5. – Foss (k.f.) fremsætter forslag om ændringer i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser. Forslaget går ud på, at direkte lån af statskassen til industri og håndværk skal ophøre og erstattes af statsgaranti for banklån.

6. – Stats- og udenrigsminister H.C.Hansen og økonomi- og arbejdsminister Krag besvarer i folketinget en forespørgsel fra v. og k.f. (ordfører: Ole Bjørn Kraft) om regeringens stilling til det europæisk-økonomiske samarbejde med særligt henblik på Danmarks deltagelse i det europæiske fællesmarked.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m.v. med 100 stemmer mod 27 (k.f. og rf.)

Vareforsyningsudvalget drøfter benzinrationeringen. V. og k.f. foreslår, at rationeringen ophæves.

7. – Økonomi- og arbejdsminister Krag forhandler i London med finansminister Peter Thorneycroft i anledning af Englands krav om, at landbrugsvarer skal holdes uden for det påtænkte europæiske frihandelsområde.

Benzinrationeringen ophæves.

8. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag om fiksering af ejendomsskyld til staten og (på indenrigsministerens vegne) forslag om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter. Forslagene fremkommer, fordi det har vist sig umuligt at få ejendomsskattereformen (se 16. nov. 1956) færdigbehandlet så hurtigt, at de nye bestemmelser kan få virkning for det kommende skatteår og forhindre, at de nye vurderinger medfører betydelige forhøjelser i udskrivningen af ejendomsskyld. Ved forslagene fikseres ejendomsskylden til staten og til København, Frederiksberg og købstæderne til de beløb, der påhvilede de enkelte ejendomme henholdsvis i 1956 og i 1956–57, medens virkningerne af de nye vurderinger i sogne- og amtskommuner foreslås afbødet ved en forhøjelse af de skattefri fradrag pr. ejendom og pr. lejlighed.

Handelsminister Lis Groes fremsætter forslag til lov om statens istjeneste (forhøjelse af afgifterne) og boligminister Kjærbøl forslag om ændringer i lov om kreditforeninger (ophævelse af begrænsningen i adgangen til at medbelåne landbrugets løsøre, pålæg til kreditforeningerne om altid at give tilbud på lån i serier med kortere og med længere amortisationstid o.s.v.).

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om ændringer i postloven (se 31. jan.) med 107 stemmer mod 29 (en del k.f., de radikale Rager og Kirsten Gloerfelt-Tarp, k. og rf.).

Petroleumsrationeringen ophæves.

12. – Statsministeren meddeler, at folketingsvalget vil finde sted den 14. maj.

13. – Regeringen får partiernes tilslutning til, at der til afløsning af den danske FN-styrke i Ægypten anvendes hvervede soldater, som har aftjent deres værnepligt.

Finansminister Kampmann fremsætter forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding, og socialminister Strøm fremsætter forslag til lov om børnetilskud. Begge forslagene har i praktisk taget samme skikkelse været fremsat i de tre foregående fol-

ketingsår som led i regeringens skattereform.

Ragnhild Andersen (k.) fremsætter forslag om, at forhøjelsen af den indtægtsbestemte folkepension skal træde i kraft allerede den 1. april.

Folketingsudvalget om skolereformforslagene vedtager at indbyde lærerorganisationerne til en forhandling med et underudvalg, bestående af udvalgets formand og ordførerne for de fire udvalgsberettigede partier.

14. – Efter sin hjemkomst fra OEEC-ministermødet i Paris udtaler økonomi- og arbejdsminister Krag, at det for Danmark mest positive ved mødet var, at der i det fortsatte arbejde med planen om et europæisk frihandelsområde skal gøres forsøg på at finde metoder til en udvidelse af samhandelen med fødevarer under iagttagelse af ikke-diskriminationsprincipet.

Trafikminister Lindberg fremsætter forslag om udbygning af lufthavnen i Kastrup og opførelse af en ny hovedbygning m.v., således at lufthavnen bliver i stand til at modtage jetmaskiner, som fra 1959–60 ventes indsat i den civile lufttrafik. Udgifterne anslås til ialt 167 mill. kr. (Ministeriet har først søgt finansudvalget om bevillingen, men er af dette blevet henvist til at fremsætte lovforslag i tinget).

Alfred Jensen (k.) fremsætter forslag om forhøjelse af maksimumsbeløbet for huslejehjælp til arbejdsløse.

Ved 2. behandling af forslagene vedr. ejendomsbeskatningen (se $^{8}/_{2}$) stiller v. og k.f. ændringsforslag om, at anvendelsen af de nye vurderinger udskydes et år. Ændringsforslaget forkastes med 88 stemmer mod 55 (v. og k.f.), medens 7 (k.) undlader at stemme. Et ændringsforslag fra rf. om fiksering af bygningsskylden også i amts- og sognekommuner forkastes med 136 stemmer mod 6 (rf.); 7 (k.) undlader at stemme.

Ved 3. behandling foreslår v. og k.f. statsgrundskyldspromillen nedsat fra 6 til 4.8. Forslaget forkastes med 90 stemmer mod 48 (v. og k.f.), hvorefter lovforslagene vedtages enstemmigt, idet dog v. og k.f. undlader at stemme.

Justitsminister Hans Hækkerup oplyser over for »Ekstrabladet«, at chefen for politiets efterretningstjeneste, Ernst Brix, har fået tilbudt stillingen som politimester i Randers, men endnu ikke har modtaget tilbudet, hvorefter han har fået sygeorlov. (En kommission med landsdommer H. Topsøe-Jensen som formand har undersøgt, hvorledes fortrolige oplysninger om efterretningstjenesten er kommet uvedkommende i hænde. Justitsministeriet oplyser, at man ikke har fundet grundlag for at gøre ansvar gældende mod nogen for brud på den tjenstlige tavshedspligt, og der er intet fremkommet, som peger på noget ukorrekt i Brix's egentlige tjeneste; men det har vist sig, at der ikke mere er samarbejdsmuligheder mellem Brix og hans personale).

15. – Nordisk Råds 5. session åbnes i Helsingfors af præsidenten, fhv. statsminister Erik Eriksen, der giver en oversigt over rådets hidtidige resultater og også nævner samarbejdet udadtil mellem Danmark, Norge og Sverige, bl.a. i Suezspørgsmålet. Til ny præsident vælges derefter Lennart Heljas, Finland, og til vicepræsidenter Erik Eriksen, Danmark, Emil Jónsson, Island, Nils Hønsvald, Norge, og Bertil Ohlin, Sverige. Under den følgende generaldebat drejer diskussionen sig for en stor del om rådets arbejdsformer.

Økonomi- og arbejdsminister Krag orienterer vareforsyningsrådet, folketingets vareforsyningsudvalg og landbrugets organisationsledere om forhandlingerne i OEEC's ministerråd om fællesmarkedsplanerne. I vareforsyningsudvalget henstiller venstres repræsentant, at regeringen søger kontakt med de 6 toldunionlandes forhandlere og eventuelt får Danmark placeret som det syvende land.

16. – Under den fortsatte generaldebat i Nordisk Råd fremhæver stats- og udenrigsminister H. C. Hansen, at rådet har en dobbelt opgave: at være samarbejdsorgan og at oplyse folkene om samarbejdets betydning. Han fremhæver betydningen af, at de nordiske lande optræder i fællesskab under de forestående økonomiske nydannelser i Europa.

19. – Det meddeles, at den danske regering i en note til det britiske udenrigsministerium har givet udtryk for sin bekymring over den eksport af æg og slagtekvæg, der i den senere tid har fundet sted fra Storbritannien til forskellige kontinentaleuropæiske lande. Da eks-

porten er en følge af den britiske subsidiepolitik over for landbruget, er den efter dansk opfattelse i strid med GATT.

Nordisk Råd vedtager enstemmigt en indstilling fra det økonomiske udvalg gående ud på, at beretningen fra det nordiske økonomiske samarbejdsudvalg skal foreligge omkring den 1. juli, og at rådet bemyndiger præsidiet til at indkalde det økonomiske udvalg til møde forud for rådets session i 1958. Indstillingen forelægges af formanden for det økonomiske udvalg, Bertel Dahlgaard, der på den danske delegations vegne understreger, at der ikke er nogen modsætning mellem et nordisk fællesmarked og et vesteuropæisk frihandelsområde, hvorfor der intet bør foregribes m.h.t. det nordiske økonomiske samarbejde under de kommende forhandlinger om frihandelsområdet, eller omvendt. Fra dansk side taler også Ole Bjørn Kraft og Thorkil Kristensen, der advarer imod på nuværende tidspunkt at fremsætte udtalelser, der kan umuliggøre frugtbare forhandlinger om det økonomiske samarbejde, når tiden er inde til at tage virkelige beslutninger.

Et ekstraordinært delegeretmøde i De samvirkende danske Andelssvineslagterier vedtager med 34 stemmer mod 26, medens 2 undlader at stemme, at fortsætte med centraliseret salg gennem Eksportsvineslagteriernes Salgsforening.

20. – Som svar på en henvendelse fra formanden for den konservative folketingsgruppe, Aksel Møller, erklærer stats- og udenrigsminister H. C. Hansen, at det er regeringens opfattelse, at Israel har et rimeligt krav på, at der træffes foranstaltninger til sikring af fri og uhindret besejling af Akababugten og til forebyggelse af guerillaoverfald. Regeringen har derfor den 12. februar meddelt Danmarks ambassadør ved FN, at Danmark ikke kan medvirke til sanktioner af militær eller økonomisk art mod Israel.

En række kendte mænd udsender en opfordring til regeringen om aktivt at modsætte sig forslaget om sanktioner mod Israel og beslutsomt at støtte Israel i dets berettigede krav om fred og sikkerhed.

Mellem Danmark og Holland og mellem Danmark og Frankrig er der afsluttet overenskomster om undgåelse af dobbeltbeskatning.

21. – Nordisk Råd henstiller enstemmigt til regeringerne, at der i København oprettes et nordisk institut for teoretisk atomfysik og et fælles nordisk kontaktorgan for atomenergispørgsmål.

22. – Nordisk Råds 5. session i Helsingfors slutter. Der er på denne session vedtaget ialt 27 rekommandationer til regeringerne.

Mellem Danmark og Norge er afsluttet overenskomst om undgåelse af dobbeltbeskatning.

23. – Tidligere medlem af folketinget, skoleinspektør Inger Merete Nordentoft, har udmeldt sig af det kommunistiske parti.

24. – SAS åbner den første direkte, planmæssige flyverute mellem Skandinavien og Japan via Nordpolen. I flyvningen fra København deltager prins Axel og stats- og udenrigsminister H. C. Hansen.

25. – Københavns kommunes budgetudvalg afgiver betænkning. Det socialdemokratiske flertal foreslår, at indkomstskatten skal udskrives med 132½% af grundbeløbet mod 127½% i indeværende finansår.

26. – Ved 2. behandling af venstres forslag om ændring i lov om sygehusvæsenet vedtages et ændringsforslag, hvorefter statens tilskud forhøjes til 20 kr. pr. indbygger og 10 kr. pr. sygedag, hvilket regnes at ville medføre en samlet tilskudsforøgelse på 22–24 mill. kr. årligt.

Petra Petersen (k.) fremsætter forslag til lov om børnetilskud og moderskabsydelse.

27. – Udenrigsministeriet meddeler den sovjetrussiske ambassadør, at assisterende marineattaché, kommandørkaptajn Mikhael Rouditchev, senest den 4. marts skal forlade Danmark, idet det er konstateret, at han på irregulær vis har søgt at skaffe sig oplysninger af hemmelig karakter om det danske forsvar.

Under sit ophold i Tokio henleder stats- og udenrigsminister H. C. Hansen den japanske

stats- og udenrigsministers opmærksomhed på, at spørgsmålet om erstatninger til danske borgere for lidelser og tab under krigen endnu ikke er løst.

Folketinget foretager 1. behandling af forslag om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding. Ordførerne for v., k.f. og r.v. fremhæver, at der ingen muligheder er for gennemførelsen af en skattereform før valget.

Ved folketingets 1. behandling af det konservative forslag om ændringer i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser erklærer venstres ordfører, at man må overveje, om banklån med statsgaranti giver håndværket og den lille industri større chance end direkte statslån, og retsforbundets ordfører ser helst loven helt ophævet. Fra de øvrige partiers side møder forslaget ingen velvilje.

28. – I et fællesmøde i det udenrigspolitiske nævn og vareforsyningsudvalget får regeringen fra alle sider tilslutning til at fortsætte sine bestræbelser for at tilvejebringe nærmere oplysninger til brug for de videre overvejelser af Danmarks stilling til et vesteuropæisk frihandelsområde og toldunionen mellem Benelux, Frankrig, Italien og Vesttyskland. Forud for mødet går en henstilling fra v. og k.f. til regeringen om at skaffe oplysning om betingelserne for at deltage i de 6 landes toldunion.

Indenrigsminister Carl Petersen fremsætter forslag om forhøjelse af den fælleskommunale udligningsfonds tilskud til skoleudgifterne.

Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslag om ændring af lov om sikring af færdselen ved vejkrydsninger m.v. og færdigbehandler ligeledes forslag til folketingsbeslutning ang. ændringer i GATT og OTC og ang. toldindrømmelser under GATT (se $^{28}/_{11}$ 1956). (k. undlader at stemme).

Økonomi- og arbejdsminister Krag besvarer en kommunistisk forespørgsel om, hvad regeringen agter at gøre for at skaffe beskæftigelse til de mange arbejdsløse.

Folketingsudvalget om forslag til ændringer i aktieselskabsloven afgiver betænkning. Udvalget foreslår handelsministeren at nedsætte en kommission til behandling af sagen.

Marts 1957

1. – Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag om en særlig ydelse (brændselshjælp) til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. med 80 stemmer mod 40 (v. og k.f.) samt forslag om forhøjet tilskud til sygehusene med 121 stemmer mod 6 (rf.).

Forslaget om udbygning af lufthavnen i Kastrup får fra alle sider en velvillig modtagelse ved 1. behandling.

2. – Udenrigsministeriet meddeler, at der den 7. marts i København vil blive indledet forhandlinger mellem en dansk og en russisk delegation om regulering af gensidige krav opstået i forbindelse med de baltiske republikkers optagelse i Sovjetunionen (se 6/3 1956). De danske krav anslås til ca. 20 mill. kr., de sovjetrussiske til 6–7 mill. kr.

Regeringen nedsætter et udvalg til at undersøge mulighederne for at holde Thyborøn kanal åben og samtidig opnå en billigere løsning af Thyborønproblemet end forudsat i loven af 1946 (se 11/12 1956).

5. – Forsvarsminister Poul Hansen fremsætter forslag om forlængelse af lov om bemyndigelse til opretholdelse af en dansk styrke i udlandet for et halvt år til 15. november.

Handelsminister Lis Groes fremsætter forslag om, at der i de kommende tre finansår stilles i alt 6 mill. kr. til rådighed for udlån til rederier til bygning eller ombygning af mindre fragtskibe.

Ved 2. behandling af forslag om ændring i lov om offentlig forsorg (se 16/1) forkastes et ændringsforslag fra v. og k.f. om, at grænsen for kommunehjælp skal være 80 % af folkepensionens grundbeløb, med 92 stemmer mod 47 (v. og k.f.).

6. – Folketinget vedtager forslag om ændring i lov om grundforbedring (se 12/12 1956) med

75 stemmer mod 28 (k.f. og rf.), medens 26 (v.) undlader at stemme.

Finansudvalget bevilger 5.7 mill. kr. til atomstationen ved Roskilde fjord. Tidligere er bevilget 17.3 mill. kr., og der regnes med, at hele anlægget vil komme til at koste ca. 100 mill. kr., fordelt over 5 år.

7. – Forslag om ændring i lov om menighedsråd vedtages ved 3. behandling med 119 stemmer mod 17 (16 v. og Steen (r.v.)), medens 6 (k.) undlader at stemme. Således som forslaget er ændret ved 2. behandling, går det ud på, at hvert 5. sognepræsteembede kun kan søges af udlandspræster, missionærer og præster, som i længere tid har været i samme embede m.fl., men et menighedsmøde kan med $^2/_3$ flertal samle sig om en bestemt kandidat uden for denne ansøgerkreds og få den pågældende udnævnt.

Politichef E. Brix anmoder om, at der må blive indledet tjenstlig undersøgelse mod ham p.gr. af de meddelelser, der i den senere tid har været fremme om hans embedsførelse. Justitsministeren bestemmer, at undersøgelsen skal foretages.

8. – Ved forslag til lov om tillægsbevilling for 1956–57 forhøjes indtægterne på drifts- og anlægsbudgettet til ca. 4950 mill. kr. og udgifterne til ca. 4523 mill. kr., hvorved der fremkommer et overskud på ca. 426 mill. kr. mod 379 mill. kr. i henhold til finansloven.

Finansminister Kampmann fremsætter desuden forslag til udskrivningslov for 1957–58, forslag om beskatning af renteforsikringer m.v. og pristalsreguleret alderdomsopsparing, forslag om lempelse af beskatningen af merindtægt og forslag om børnetilskud. De foreslåede ændringer i udskrivningsloven er: 1) lempelser i indkomstskatten af skalaindtægter under 6.000 kr., motiveret med, at der nu også skal svares folkepensionsafgift af indkomster fra 4.000 kr. for forsørgere og 2.500 kr. for ikke-forsørgere, 2) formueskatten bortfalder for formuer under 50.000 kr. (hidtil 30.000 kr.) og lempes for formuer på indtil 100.000 kr. Desuden skal der ligesom i de to foregående skatteår udstedes skattebeviser som kompensation for tojskatten.

Det andet lovforslag bestemmer, at indbetalinger til de pågældende ordninger er fuldt fradragsberettigede, og at udbetalinger skal medregnes i indkomsten, og ved det tredie lovforslag får den for 1957–58 gældende bestemmelse om skattefrihed for 30 % af merindtægten gyldighed også for 1958–59. De foreslåede ændringer i indkomst- og formueskatteskalaen anslås at ville medføre et provenutab på henholdsvis ca. 8 og ca. 12 mill kr.

Socialminister Strøm fremsætter forslag om at ændre loven om erstatning til besættelsestidens ofre, bl.a. således at det bliver lettere at få genoptaget sager om invaliditetserstatning.

Folketinget foretager 1. behandling af et kommunistisk forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til sikring af de store årganges videregående faglige og boglige uddannelse. Sagens overgang til 2. behandling vedtages med 80 stemmer mod 68 (v., k.f. og rf.), og forslaget henvises til udvalgsbehandling.

12. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag om forlængelse af motor- og benzinafgifterne og forslag om erhvervstælling i 1958.

Folketinget færdigbehandler forslag til lov ang. offentlig forsorg (ændring af kommunehjælpsgrænserne m.v.), der vedtages enstemmigt, idet dog 59 (v. og k.f.) undlader at stemme.

13. – I nationalbankens årsberetning hedder det, at Danmark valutarisk balancerer på en knivsæg. Enhver stigning i det hjemlige indkomstniveau, der ikke svarer til en reel stigning i landets velstand, bør derfor undgås.

Som svar på et spørgsmål af Poul Møller (k.f.) erklærer landbrugsminister Smørum, at han vil følge en henstilling fra ombudsmanden om at fremsætte forslag til revision af lov af 27/5 1908 om tilsyn med udførsel af kød (se 17/10 1956).

Rationeringen af brændselsolie ophæves.

14. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen vender hjem fra sin rejse i Østen, hvorunder han har besøgt Japan, Thailand, Burma, Indien og Pakistan. Han afviser fhv. minister Aksel Møllers kritik af, at han uden på for-

hånd at orientere partierne har indbudt den indiske og den pakistanske premierminister til et besøg i Danmark.

Under folketingets 1. behandling af forslag til udskrivningslov hævder Thorkil Kristensen (v.) og Poul Møller (k.f.), at en lempelse for de små indkomster vil betyde, at folkepensionsbidraget for de pågældende i større eller mindre udstrækning betales af staten, hvilket er i strid med forliget om folkepensionen. Axel Sørensen (r.v.) finder ikke, der er nogen påfaldende grund til at ændre skatteskalaen. V. og k.f. går også imod fortsat udstedelse af skattebeviser og foreslår, at tøjskatten holdes uden for pristallet. Poul Møller erklærer, at de konservative ikke indser nødvendigheden af en fortsat overskudspolitik, i hvert fald bør statens overskud indsættes i nationalbanken, og en del af den direkte beskatning bør tilbageføres til skatteborgerne mod kvittering for, at et tilsvarende beløb er bundet i bank eller sparekasse. Bertel Dahlgaard (r.v.) sammenfatter det, der bør gøres i den nuværende situation, i 4 punkter: øget opsparing, besparelser på statsbudgettet, standsning af kapløbet mellem løn- og prisstigninger samt øget produktion, og nævner, at hans parti med henblik på samtlige disse punkter har fremsat synspunkter og forslag, som han ønsker nærmere prøvet inden valget.

15. – Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslag om forhøjelse af tilskud til skoleudgifter fra den fælleskommunale udligningsfond samt forslag til lov om bestyrelsen af offentlige veje.

17. – Den amerikanske atomenergikommission meddeler, at den vil godkende afsendelsen af to reaktorer til atomforsøgsstation Risø.

I en spørgetime i radioen udtaler handelsminister Lis Groes, at man måske skulle gøre lukkeloven mere smidig, samtidig med at man beskytter medhjælperne mod en forlænget arbejdsdag.

20. – Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag om støtte til nybygning af færøske fiskerfartøjer m.v. med 91 stemmer mod 24 (k.f. og rf.).

De samvirkende danske Landboforeninger gør i en henvendelse til regering og folketing opmærksom på, at landbrugets indenlandsk bestemte driftsomkostninger i tiden 1948–49 er steget med 52 %, medens de øjeblikkelige priser på landbrugets varer ikke viser nogen stigning. Der opstilles en række krav til den økonomiske politik, bl.a. må hjemmemarkedspriserne for landbrugsvarer sættes i et rimeligt forhold til det høje hjemlige omkostningsniveau, og det hedder til sidst i udtalelsen, at hvis der ikke sker en tilpasning af det indenlandske omkostningsniveau, vil den uundgåelige følge blive, at tilpasningen må ske gennem en ændring af valutakursen.

21. – Folketinget vedtager enstemmigt forslag til folketingsbeslutninger om ratifikation af to internationale overenskomster om fælles finansiering af visse luftfartstjenester i Grønland og på Færøerne og i Island.

Forslaget om ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede ændres ved 2. behandling til forslag om ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse, og det beløb, som staten kan anvende til hjælp til vanskeligt stillede kasser, nedsættes fra 7 til 5 mill. kr.

Ved 2. behandling af forslag til lov om sammenslutningers og institutioners landbrugsjord foreslår v., at forslagets første afsnit (se 24/10 1956) udgår, medens k.f. indstiller hele lovforslaget til forkastelse. De to partiers forslag forkastes med de øvrige partiers stemmer.

Alfred Jensen (k.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af den internationale konvention om nedsættelse af arbejdstiden til 40 timer ugentlig og om udarbejdelse af forslag om lovfæstet 44 timers arbejdsuge.

De konservative fremlægger deres antiinflations- og opsparingsplan i folketingets skattereformudvalg. I planen indgår, at statslån til byggeri delvis skal berigtiges ved udlevering af statsobligationer, som bygherren må sælge på lånemarkedet, og at de direkte skatter nedsættes med 300 mill. kr., hvilket beløb derefter indsættes på bunden opsparingskonto i banker og sparekasser. Andre punkter er: indkomstskattefrihed for indtil 1000 kr. anvendt af statsbyggelånsmodtagere til ekstraordinært af-

drag, skattefrie afskrivninger for erhvervsmæssigt boligbyggeri efter samme regler som for fabrikbygninger o.s.v., skattefrihed for 1200 kr. livsforsikringspræmier, skattefrihed for renteindtægter af mindre formuer og skattemæssigt fradrag på indtil 3.000 kr. for unge under uddannelse eller for den, der betaler uddannelsen.

På De samvirkende danske Andels-Svineslagteriers delegeretmøde retter formanden, proprietær Rohr Lauritzen, en indtrængende appel til landmændene om at reducere sobestanden med 15–20% for at undgå alvorlige afsætningsvanskeligheder for bacon.

22. – Folketinget færdigbehandler forslag om hjemmesygepleje og et dertil knyttet forslag om ændring i lov om offentlig forsorg. Vedtagelsen er enstemmig.

Alvilda Larsen (k.) fremsætter forslag om ændringer i byggestøtteloven (100 mill. kr. til socialt boligbyggeri m.v.).

23. – Komiteen for borgerligt samarbejde, hvis formand er godsejer Viggo de Neergaard, foreslår, at v. i Københavns amt og Aalborg amt og k.f. i Randers amt og Aarhus amt giver en kandidat for De Uafhængige sideordnet opstilling i alle kredse.

26. – Økonomi- og arbejdsminister Krag forelægger den økonomiske årsoversigt for folketinget.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag om ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse med 84 stemmer mod 38 (v. og k.f.).

Folketinget foretager 2. behandling af forslag til udskrivningslov og de andre dermed sammenhængende lovforslag (se 8/3). Det vedtages at udskyde afgørelsen af spørgsmålet om fortsat udstedelse af sparebeviser til efter valget, og skattelettelsen for ikke-forsørgere med indtægter under 6.000 kr. bortfalder. Forslaget om børnetilskud for de 16–18 årige, når de sambeskattes med familieoverhovedet, gennemføres, men bestemmelsen om en forhøjelse af børnetilskuddet til kvindelige forsørgere med 50% udgår. Til gengæld fremsætter socialminister Strøm forslag om, at der i det kommende finansår udbetales en særlig ydelse på 2 × 90 kr. til enlige mødre. (En sådan ydelse har i de senere år været bevilget i henh. til love om særlige ydelser til alders- og invalidepensionister m.fl., men for disse er de særlige ydelser fra 1. april indregnet i folkepensionens grundbeløb).

27. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag til lov om skattefri afskrivninger og forslag til lov om investeringsfonds. Den skattefri afskrivning på saldoværdien af driftsmidler fastsættes til 25%, medens erhvervenes repræsentanter i den nedsatte kommission har foreslået 30%. For skibe bliver der efter forslaget adgang til forskudsvis afskrivning inden leveringen. Forslaget om investeringsfonds går ud på, at der skattefrit kan henlægges 15% – erhvervenes repræsentanter har foreslået 20% – af virksomhedens nettooverskud. Investeringen forudsættes at ske inden for et tidsrum af 10 år fra henlæggelsen, og regnskabspligtige skal lade halvdelen af fonden, ikke-regnskabspligtige hele fonden binde på bankkonto med 2%'s forrentning.

Søren Olsen (rf.) fremsætter forslag om, at bestemmelsen om folkepensionens mindstebeløb udgår af lov om folkeforsikring, og at folkepensionsbidraget nedsættes fra 1 til ½%.

Tholstrup (rf.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af aftrapningen af omsætningsafgiften på tekstilvarer.

Finansudvalget giver sin tilslutning til et forslag fra justitsministeren om, at mindsteudbetalingen ved køb på afbetaling nedsættes fra 25 til 15% af købesummen. For biler skal mindsteudbetalingen dog stadig være 40%.

28. – I den britiske regerings svar på den danske protest i anledning af britisk eksport af æg og kød, hedder det bl.a., at der ikke gives subsidier til det britiske landbrug med det formål at fremme eksporten, og at garantiprisen for æg nu er nedsat.

Folketinget færdigbehandler forslagene om forlængelse af motor- og benzinafgifterne (rf. stemmer imod) og om ændringer i lov om kreditforeninger, der vedtages enstemmigt. I det sidste forslag er indføjet en bestemmelse om, at lånetilbud skal være ledsaget af oplysninger om den effektive rente på tilbudsdagen.

Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen erklærer, at kronesænkning ikke er noget egnet middel mod landbrugets vanskeligheder, og spørger, hvor venstre står i denne sag.

De samvirkende danske Husmandsforeningers formand, Lauritz Nielsen, advarer mod at tro, at kronesænkning ville bringe landbruget ligestilling med andre erhverv.

Handelsministeriet ophæver rationeringen af gas- og dieselolie.

29. – Boligminister Kjærbøl fremsætter forslag om ændringer i byggestøtteloven (revision af lånegrænser og rentefod for lån til byggeri efter kapitel V. A.).

Forslag til finanslov for 1957–58 vedtages ved 3. behandling med 144 stemmer mod 8 (k.), medens 6 (rf.) undlader at stemme. Med de vedtagne ændringsforslag andrager indtægterne på drifts- og anlægsbudgettet 5075 mill. kr. og udgifterne 4655 mill. kr. Overskuddet bliver således 420 mill. kr. mod 373 mill. kr. i det oprindelige finanslovforslag. Debatten drejer sig iøvrigt især om forsvarsminister Poul Hansens forslag om at nedsætte forsvarsbudgettet med 60 mill. kr., der vedtages med 112 stemmer mod 25 (k.f.), medens 5, deriblandt Thorkil Kristensen og retsforbundsmændene Starcke og Tholstrup undlader at stemme. Forsvarsministeren udtaler, at motiveringen for nedsættelsen er finansiel, og at forsvarsstyrelsen har udtalt meget store betænkeligheder ved nedsættelsen, der næppe helt kan undgå at berøre dækningsstyrken. Aksel Møller (k.f.) ønsker afgørelsen udsat, således at der kan forhandles med NATO; men ministeren mener ikke, at en sådan forhandling er nødvendig.

Forslagene om udskrivning af indkomst- og formueskat for 1957–58, om børnetilskud, om lempelse af beskatningen af merindtægt for 1958–59 og om beskatningen af pristalsreguleret alderdomsopsparing vedtages ved 3. behandling. Desuden færdigbehandles forslag om ændringer i lov om danske skibes forsikring mod krigsfare og forslag om ændringer i den militære retsplejelov.

Det udenrigspolitiske nævn indkaldes til møde i anledning af et brev, som stats- og udenrigsminister H. C. Hansen har modtaget fra den sovjetrussiske ministerpræsident Bulganin.

30. – I Bulganins brev til H. C. Hansen hedder det bl.a., at Danmarks stilling i lyset af NATO's militære forberedelser må tiltrække sig Sovjetunionens opmærksomhed, og at situationen ville blive yderligere tilspidset, hvis planerne om anbringelse af specielle amerikanske enheder, forsynet med atomvåben, blev realiseret for Danmarks vedkommende. Ved at lade sig inddrage i militære forberedelser fra visse magters side udsætter Danmark sig for en meget alvorlig og uforsvarlig risiko for atombombardement i tilfælde af aggression mod Sovjetunionen. Der henvises også til, at Danmarks stilling som vogter af vigtige internationale stræder bevirker, at Danmarks udenrigspolitik uvilkårligt berører Østersølandenes nationale interesser. Det henstilles til den danske regerings overvejelse, om det ikke ville være væsentligt nyttigere at søge Danmarks uafhængighed og territoriale integritet sikret ved internationale garantier. Brevet slutter med en forsikring om Sovjetunionens venskabelige følelser for det danske folk og med tilbud om samarbejde på det kulturelle, økonomiske og tekniske område.

Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen udtaler, at brevet i hovedsagen synes at følge den samme linie som brevet til den norske statsminister den 19. marts, og at regeringen vil underkaste det en omhyggelig overvejelse, før svaret udarbejdes.

Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen advarer mod omgående tilslutning til det europæiske fællesmarked.

31. – Boligministeriet har udsendt et cirkulære, hvorefter renten af statslån, bevilget efter 31. marts, forhøjes fra 6 til 6½%, for lån i henhold til kap.V.A. dog fra 6.4 til 6.75% for den del af lånet, der overstiger 15.000 kr.

Dansk Samling vedtager at fortsætte indsamlingen af underskrifter for at kunne opstille kandidater ved det forestående folketingsvalg.